

Manuel de Pedrolo, una mirada oberta
Noves perspectives crítiques i didàctiques

A cura d'Anna M. Moreno, Francesco Ardolino i Jordi Malé

AULA *Màrius* TORRES

Pagès editors

Taula

Com si calgués una justificació 9

CRÍTICA

Visió general

ANNA MARIA VILLALONGA
Manuel de Pedrolo, un escriptor fora del temps 21

La llengua

JORDI GINEBRA
Pedrolo i la llengua: una primera aproximació 37

La narrativa

VÍCTOR MARTÍNEZ-GIL
Manuel de Pedrolo i les formes de la ficció especulativa 61

ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ
Manuel de Pedrolo, teixit en negre 83

ELISABET ARMENGOL
La narrativa de gènere eròtic en Manuel de Pedrolo: una força alliberadora 95

JORDI COCA
Una lectura de Totes les bèsties de càrrega 111

TAULA

PATRIZIO RIGOBON

*La història vista per Daniel Bastida. La guerra i la postguerra
a la sèrie Temps obert*

123

La poesia

ANNA PERERA

*«Dos amants es fan còmplices d'un sol goig.» Erotisme i feminitat
a Eròtica XX de Manuel de Pedrolo*

139

El teatre

RAMON X. ROSSELLÓ

El teatre de Manuel de Pedrolo a través de l'Epistolari (1997)

159

Els diaris

ANNA ESTEVE

*«Encara que sigui un diari com aquest...» Aproximació als
Diaris de Manuel de Pedrolo*

185

OCTAVI MARTÍ

*Pedrolo, espectador normal. Els comentaris sobre cinema als
Diaris*

201

Els articles

ANTONIO BAÑOS

Pedrolo a la premsa: la incomoditat permanent

217

FRANCESC-MARC ÁLVARO

Pedrolo, columnista de combat

227

Les traduccions

ALBA PIJUAN VALLVERDÚ
Manuel de Pedrolo, traductor de teatre 235

SARA MARTÍN ALEGRE
*Procés d'internacionalització insuficient: la traducció militant
i l'experiència d'apropar Mecoscrit del segon origen
al món anglòfon* 255

L'espai audiovisual i digital

SANDRO MACHETTI SÁNCHEZ
*Vint mil planes en cerca d'adaptador: les dissorts de Pedrolo i la
creació audiovisual* 273

JÚLIA OJEDA CABA
Acte de presència: Pedrolo a la xarxa 301

JOAN R. VENY-MESQUIDA
Aportacions digitals de la Càtedra Màrius Torres a l'Any Pedrolo 309

DIDÀCTICA

Visió general

CARME ARENAS
*L'obra pedroliana i la seva contribució en el desenvolupament
d'un públic lector* 327

Les edicions

CARME BALLÚS
Manuel de Pedrolo i els joves 351

MARCEL FITÉ
Memòria i actualitat de Trajecte final i Domicili provisional 357

ANTON CARBONELL
El teatre de Manuel de Pedrolo a l'aula 363

NÚRIA MARTÍ CONSTANS
La Lectura Fàcil: Pedrolo a l'abast de tothom 385

L'espai audiovisual

JAUME CELA
Pedrolo. Mecanoscrit del segon origen 395

ROSER JURADO REGUÉ
Experiència d'aula: booktrailers de Joc brut 405

Abstracts 409

Sobre els autors 421

Com si calgués una justificació

ANNA MARIA MORENO BEDMAR

FRANCESCO ARDOLINO

JORDI MALÉ

L'Any Pedrolo va commemorar el centenari del naixement d'un autor divers, polièdric i difícil d'abraçar en la seva totalitat. I hem de reconèixer que, al llarg del 2018, hi va haver un seguit d'iniciatives i esdeveniments organitzats també dins les universitats, això és, en un espai (l'acadèmic) que, malauradament, havia bandejat —o més aviat, oblidat— durant dècades l'escriptor i la seva obra. Ara bé, molts mesos abans, quan encara, des de la Universitat de Barcelona i la Universitat de Lleida, teníem candent la idea d'organitzar «alguna cosa» per celebrar l'efemèride, Jordi Coca ens va suggerir que seria bo projectar llum sobre la literatura de gènere de Manuel de Pedrolo, per sortir d'una visió còmodament acceptada que rebaixava historiogràficament la càrrega radical, rebel i revolucionària que la seva escriptura comporta *no només* per les seves posicions polítiques, sinó per tot el conjunt de propostes, poètiques, experiments i recerques que la distingeixen.

Doncs bé, la perspectiva d'una «mirada oberta» —tal com l'hem volgut remarcar en el títol d'aquest volum— pretén oferir una nova visió a l'afany de globalitat que marca el recorregut de Manuel de Pedrolo, pel que fa tant a la temàtica com a l'estil. Es tracta, en definitiva, d'afrontar la multiplicitat de vessants que l'escriptor va desplegar (narrativa, poesia, teatre, diaris, articles i traducció), i també d'incorporar noves disciplines per a l'anàlisi de la seva producció, atès que, al costat de les aportacions estrictament filològiques o dels estudis de la recepció, el lector descobrirà, en aquestes pàgines, contribucions que s'atenen al camp de l'audiovisual, de les plataformes digitals i de la didàctica. Amb la qual cosa, més que limitar-nos a aprofundir una perspectiva d'estudis ja canonitzada, hem adreçat l'atenció cap a unes lectures alternatives allunyades de cotilles, amb la voluntat d'enfocar i organitzar una visió panoràmica que no es limités a un amuntegament de nocions o a una fragmen-

tació calidoscòpica. No gosarem afirmar que, per primer cop en les aproximacions dedicades a l'autor segarrenç, s'ha ampliat el punt de vista tradicional per situar el seu corpus literari en unes coordenades ajustades al segle XXI. Però tampoc no amagarem que aquest era el nostre objectiu; com a mínim, l'esforç que hem realitzat en aquesta direcció ens ha portat a fer cap a les dimensions de l'espai virtual, que ara mateix representa una àmplia oportunitat de preservació, difusió i promoció del seu llegat.

Però passem de la declaració d'intencions a la descripció del contingut real del volum que ara el lector, la lectora, té entre les mans. Hem dividit els materials en dues seccions ben diferenciades, i alhora complementàries, sota els apartats de «Crítica» i «Didàctica».

En primer lloc, la secció «Crítica» l'encapçala una visió general de l'autor a càrrec de la comissària de l'Any Pedrolo, Anna Maria Villalonga, que ens presenta un escriptor engatjat i visionari, sempre compromès amb la societat —en el doble pla literari i ideològic. Un autor combatiu, crític i alhora rupturista que és ben present en l'anàlisi concreta de tres obres que tenen en comú l'element al·legòric, com ara *Acte de violència*, *Totes les bèsties de càrrega* i *Hem posat les mans a la crònica*.

Tot seguit les aportacions se centren en alguns temes cabdals relacionats amb els gèneres (i les seves circumstàncies: llengua, narrativa, poesia, teatre, diaris, articles, traduccions i l'espai digital i audiovisual) que conreà Pedrolo, i aquests plantejaments ens porten a assenyalar l'excepcionalitat de la seva figura i impliquen la urgència d'inserir-la dins aquella categoria, complicada i al mateix temps necessària, dels clàssics contemporanis.

Així, doncs, l'aproximació de Jordi Ginebra des del vessant lingüístic dona les coordenades de l'autor segarrenç per situar-lo, a través dels seus registres i estils, en el context de la complexa situació del català a la postguerra. I a poc a poc ens introduïm dins el nucli dinàmic que va donar origen a tot el volum, és a dir, les anàlisis dedicades a la literatura de gènere: fet i fet, fins i tot en la producció que més s'escapa d'aquesta definició —com ja apuntava Jaume Fuster el 1989—, Pedrolo hi insereix elements de gènere, i aquesta és una estratègia que va ajudar a renovar la narrativa catalana de postguerra.

Víctor Martínez-Gil posa en dubte l'etiqueta de realista que ha estat atribuïda tradicionalment a Pedrolo i ho fa a partir d'un seguit de reflexions al voltant dels seus models literaris per demanar un *reset* crític que permeti tornar a definir, identificar i col·locar-ne l'obra en els estrats culturals corresponents. D'aquesta manera, l'estudiós explica i exemplifica les quatre menes de ficció especulativa emprades a la narrativa pedroliana amb la voluntat de resseguir i complementar els estudis que Antoni Munné-Jordà ja havia engegat amb una altra mena de catalogació.

D'altra banda, Àlex Martín Escribà dibuixa, amb un traç negre, un retrat de Pedrolo. Ens mostra com, des d'una producció inicial encara lligada al model realista nord-americà, la narrativa criminal i policíaca de l'escriptor evoluciona fins a anar de bracet amb les insurgències contestatàries, de denúncia i crítica social que eren reivindicades per les novel·les polítiques nascudes sota la influència francesa del maig del 68. La posició d'aquest especialista de la novel·la de detectius s'emparella temàticament amb l'article d'Elisabet Armengol, qui rescata el gènere eròtic, tan important i puixant en la producció pedroliana com gairebé oblidat. Fet i fet, una de les poques estudioses que se n'havia ocupat amb precedència ha estat Anna Perera, la qual, aquí, esmola les seves eines interpretatives per dedicar-se a l'anàlisi de l'obra poètica *Eròtica XX*.

En l'intent de cercar nous itineraris d'estudi, Jordi Coca ha decidit fer-nos tornar a llegir una de les novel·les més aclamades, *Totes les bèsties de càrrega*, com si ens hi acostéssim per primera vegada. I ens pregunta fins a quin punt un lector actual —més o menys ideal— pot gaudir del llibre tot respectant-ne les coordenades històriques i la simbologia (antifranquista) que el text vehicula.

Val a dir que aquestes fórmules de relectura ens porten constantment a una qüestió que recorre, tot i que de manera subterrània, la majoria de les intervencions del llibre: atesa la quantitat de bibliografia que representa la producció de Pedrolo, quines haurien de ser les prioritzacions? O, per dir-ho d'una manera més directa: podem establir un cànon pedrolità intern que posi en dubte l'entronització de les tres o quatre obres a les quals ens hem acostumat? Patrizio Rigobon ens ajuda a respondre-hi, sobretot de forma col·lateral, perquè recupera la funció programàtica de la sèrie «Temps obert»,

marcada pel protagonista Daniel Bastida, per les seves vicissituds i per les possibilitats narratives que ofereix dins l'ambientació cronològica de la guerra i la postguerra a Catalunya.

La riquesa d'algunes de les obres de no-ficció pedrolianes (*Epistolari* i *Diaris*) permet establir noves mirades literàries. En primer lloc, sobre el gènere teatral. Ramon X. Rosselló a través de l'*Epistolari* (1997) complementa els seus estudis anteriors i ens assenyala el *work in progress* del projecte teatral pedrolià. En segon lloc, sobre la prosa dels «papers privats», que Anna Esteve examina sota el filtre teòric de l'anomenada literatura del jo. I, finalment, sobre l'escriptor com a espectador cinematogràfic, perquè Octavi Martí en construeix un retrat a partir dels comentaris sobre pel·lícules dels anys vuitanta tal com apareixen en els *Diaris*, arran de l'assistència regular de l'autor a les projeccions de la Filmoteca de Catalunya.

Antonio Baños i Francesc-Marc Álvaro debaten, a distància, sobre els articles de Pedrolo a la premsa, els situen dins el context de la seva època i mostren com adquireix vigor el seu discurs independentista davant l'actual realitat política del país.

I ara fem un altre pas en aquest moviment circular al voltant de la figura de Manuel de Pedrolo. Perquè no podem oblidar la seva tasca com a traductor. Alba Pijuan ens en presenta la faceta de torsimany d'obres del teatre francès i anglès contemporani, que va permetre a l'espectador català entrar en contacte amb el corrent existencialista i amb el teatre de l'absurd.

Si mirem cap a l'altra banda, la de la versió a altres idiomes de les obres de Pedrolo, tenim un testimoni d'excepció. Sara Martín ens traça una mena de quadern de bitàcola professional i ens detalla les fases prèvies i finals de la seva experiència de traductora —i, en part, també d'editora (i, voldríem afegir, de promotora cultural)— del *Manuscrit del segon origen* dins l'univers anglòfon. I tanmateix, la seva explicació dels fets en primera persona deixa filtrar, frase rere frase, un paradigma que domina el camp de la publicació i la difusió de les obres catalanes a l'estranger: les dificultats, els errors repetits «de gestió» i les renúncies a les quals sovint han d'arribar els nostres traductors més plens d'entusiasme.

La part dedicada a l'espai audiovisual i digital s'inicia amb un text de Sandro Machetti que estudia les adaptacions d'obres pedro-

lianes al cinema i la televisió des d'una perspectiva diacrònica per resseguir-ne l'evolució. Continua Júlia Ojeda amb el repàs exhaustiu que fa de la presència de la figura pedroliana a la xarxa, en un recorregut que, des d'espais webs diversos, arriba fins a les xarxes socials més dinàmiques com Twitter o Instagram. I acaba amb el manteniment del llegat literari pedrolità: ha estat responsabilitat de Joan R. Veny-Mesquida descriure les aportacions digitals de la Càtedra Màrius Torres. Una tasca ingent d'informatització i bolcament de dades, textos i imatges que aquest grup de recerca de la Universitat de Lleida ha engegat i que continua realitzant per tal de preservar, difondre i promoure l'estudi de l'obra de l'autor.

Ja podem passar a la segona part del llibre. El mot «Didàctica» podria resultar ambigu, però sota aquesta etiqueta hem reunit un seguit d'articles que tracten de les aportacions de Manuel de Pedrolo en el camp de la literatura juvenil, tot i que ell mai no va escriure llibres pensant en un destinatari adolescent. Comptat i debatut, és la seva literatura de gènere la que tindrà més èxit entre el jove, tot i que cal recordar que també del seu teatre se n'ha fet una edició didàctica. I que Carme Arenas va coordinar diferents col·leccions didàctiques a Edicions 62. En aquest cas, Arenas presenta la funció que poden realitzar els textos de Pedrolo en el desenvolupament d'un públic lector jove. La normalització lingüística de principis dels vuitanta va ser l'oportunitat perquè algunes de les seves obres es convertissin en lectures escolars i, més endavant, obrissin el camí a un seguit d'autors que, des d'una altra perspectiva, ja s'adreçarien directament a un lector juvenil i publicarien en editorials especialitzades. Així, doncs, a més de parlar dels llibres de Pedrolo inclosos en col·leccions juvenils, aquest article posa en relleu també les aportacions didàctiques que se'n deriven.

Carme Ballús resumeix les claus de l'èxit del *Mecanoscrit del segon origen* a les aules per explicar les raons que han impedit que aquest llibre envellís. I també comenta les edicions didàctiques que ella mateixa va preparar de la novel·la negra *Joc brut* i dels contes de ciència-ficció del recull *Trajecte final*. Altrament, Marcel Fité exposa la tasca de preparació de les edicions de *Domicili provisional* i de *Trajecte final*, obres que considera plenament actuals gràcies als temes candents que contenen. I ho fa des d'una mirada vivencial,

de relació amb l'autor, que també aplica a *Trajecte final*, un punt de partida possible per llegir Pedrolo i introduir-se dins el seu model de ciència-ficció.

A partir d'això, la constatació és evident: fins i tot en el moment de filtrar la producció pedroliana a través del sedàs del públic juvenil i de les adaptacions que aquest imposa, no podem escapar del seu polimorfisme congènit. Així, doncs, arribem al teatre inclòs en col·leccions destinades als joves lectors. Anton Carbonell, que ha reunit *Homes i No* i *Cruma* en un únic volum, planteja les possibilitats didàctiques que presenta la primera obra, s'atansa amb la mateixa perspectiva —i per primer cop— a *Aquesta nit tanquem*, i afegeix fragments d'escenes per treballar ambdues peces dramàtiques a l'aula.

Continuem el nostre periple, perquè ara venen les adaptacions de Lectura Fàcil adreçades a persones amb dificultats lectores ben diverses. Núria Martí Constans ens detalla el procés i els criteris que va seguir en el cas de l'edició del *Mecanoscrit del segon origen* i ho fa amb l'ús d'exemples gràfics que tenen en compte el llenguatge, el contingut i la forma o bé l'estructura.

Són relativament poques les versions cinematogràfiques de l'obra pedroliana al cinema i Jaume Cella ens ho subratlla. Però no s'oblida d'indicar-nos que el *Mecanoscrit del segon origen* no només va ser serial radiofònic i televisiu, sinó que també va esdevenir còmic i pel·lícula. I arran d'aquesta consideració, trenca una llançà a favor de l'ús de l'audiovisual en el món educatiu i ens presenta un seguit d'activitats escolars lligades al *Mecanoscrit* a l'aula.

Finalment, tanca el volum una experiència d'aula duta a terme a Tercer d'ESO per la professora Roser Jurado i que té com a base la creació d'un *booktrailer* de *Joc brut*. Aquesta activitat grupal va permetre estudiar el text d'una forma més lúdica, a més de fomentar el plaer per la lectura, despertar l'esperit crític i treballar les competències digitals dels alumnes.

Tornem al començament. Tot això va néixer al voltant de l'Any Pedrolo. Les iniciatives que ha generat (i les que s'han generat al seu voltant per un fenomen d'admiració i reproducció espontània) han obtingut un resultat extraordinari. No és aquest el lloc per fer-ne un balanç ponderat, però ningú podrà negar que, des del rescat

editorial dels llibres (inclòs un d'inèdit) de l'autor fins als actes que s'han multiplicat de biblioteca en biblioteca, d'aula en aula, sense comptar les celebracions més oficials i acadèmiques, no hi ha hagut cap període de pausa o de pèrdua d'interès durant tot el 2018. I això ens porta a una darrera reflexió. S'ha fet tot el que s'havia de fer, però ara ens cal emprendre una tasca menys visible, i igualment important: no permetre que els esforços que s'han fet perdin la seva eficàcia amb el temps. Aquest llibre pretén ser una aportació més en la construcció —potser caldria dir-ne l'«aposta»?— d'una continuïtat que alguns anomenaran canonització i, d'altres, normalització de la presència d'una figura que hauria de ser, que gairebé és, indiscutible dins la literatura catalana del segle xx.

Finalment, hem d'assenyalar que la majoria dels textos que formen aquest volum procedeixen de les intervencions a les Jornades Internacionals «Manuel de Pedrolo, una mirada oberta» que es van celebrar el 24 i 25 d'octubre a la Universitat de Barcelona (respectivament, a la Facultat de Filologia i a la Facultat d'Educació) i el dia 26 a la Universitat de Lleida (Facultat de Lletres).

Abstracts

FRANCESC-MARC ÀLVARO
Pedrolo, a combat columnist

Manuel de Pedrolo worked as a collaborator in some newspapers, always in Catalan language, from a critical position with capitalist society and with the official policy that emerged with the democratic Spanish transition. His articles analyzed the current affairs based on the leftist separatist ideology and a dissident attitude. The journalism of Pedrolo, far from the centers of power and of the great consensus, made reach the great public, during the eighties, its role of critical conscience of the nation.

Keywords: Catalan literature, Dissident journalism, Catalan independence movement, Spanish transition, Catalonia.

CARME ARENAS
Pedrolo's work and its contribution to the development of an audience of readers

Pedrolo's extensive work, which had a grand success within readers despite the constant obstacles of Franco's dictatorship censure, became a tool of cultural and linguistic normalization for many decades, due to its diversity of styles and genres. The creativity and commitment of his writing contributed to the creation of a reader audience in the Catalan Countries. Pedrolo's literature acted as a great influence when Catalan language teaching was reimplemented at primary and secondary schools, as it furnishes standpoints and assets that are appropriate for young audiences, in addition to diverse literary references and it treats renowned topics of Universal literature.

Keywords: Pedrolo, young people, reading, audience, education.

ELISABET ARMENGOL

Manuel de Pedrolo's narrative of erotic genre: a liberating force

Manuel de Pedrolo is one of the Catalan writers that fought most against the off-limits that meddled in the sexuality in the Catalan literature. The erotic issue, as well as the political and the social one, is a constant in his work, which can be traced in many of his novels. Which is the contribution made by the author for that genre? How is it represented and what is the treatment of eroticism and sexuality in his work? Certainly, its inclusion is not gratuitous and is at the service of a rebellion function that resonates with the whole of its literary production.

Keywords: narrative, eroticism, sexuality, transgression, liberation.

CARME BALLÚS

Manuel de Pedrolo and teenagers

This paper is focussed on three books written by Pedrolo, which were edited by Edicions 62 and have arrived at high schools in Catalonia. I was the person in charge of the edition of the three of them. The novels I am talking about are *Mecanoscrit del segon origen* and the tales called *Trajecte final*, both of them science fiction books, and *Joc brut*, which is a thriller. In the report, the keys to the success of *Mecanoscrit del segon origen* are especially analysed, and have to do with the identification between young students and the main characters, who have to fight for their own survival and the future of the human race, after the almost complete destruction of the planet Earth.

Keywords: young people, reading, science fiction, success, high schools.

ANTONIO BAÑOS

Pedrolo in newspapers: the permanent inconvenience

Pedrolo's journalistic articles allow us to make several reflections on the same writer and about the social, political and linguistic situation of the Catalan Countries, both from the time he wrote them (between the sixties and eighties) and the current age, because some articles of those decades seem written today. Like Montserrat Roig or Ovidi Montllor, Pedrolo is an author who did not have the reception he deserved because he had the courage of dealing with subjects that his time could not tolerate.

Keywords: journalism, Catalan literature, Catalan language, Catalonia, 1960-1980.

ANTON CARBONELL

The plays of Manuel de Pedrolo in the classroom

The reading of *Homes i No* (1958) and *Aquesta nit tanquem* (1973) by Manuel de Pedrolo enables us to ponder over the contemporary relevance of the author's dramatic work. These are theatrical pieces that challenge our views of universal themes: the problem of human freedom and the need to rebel against unjust, repressive and totalitarian power. A theatre of such characteristics should really be given an opportunity in the classroom as a means of expressing critical thought, through text commentary and dramatization.

Keywords: Pedrolo, theatre, freedom, rebellion, classroom

JAUME CELA

Pedrolo. Mecanoscrit del segon origen

The cinema and the comic have had little place in the schools. Both have, like any artistic expression, certain languages that are part of human communication and expression. Reviewing the dif-

ferent versions that have been made about the *Mecanoscrit del segon origen*, gives us the opportunity, in addition to knowing the cinematographic versions, to enjoy more deeply the work of Manuel de Pedrolo.

Keywords: image, cinema, comic book, art, school.

JORDI COCA

A reading of Totes les bèsties de càrrega

The aim of this paper is to show a reading of *Totes les bèsties de càrrega* as if it were the first time the reader approached the text. First of all, it will be presented a contextualization of the writing of the novel in Pedrolo's trajectory —the author, in the meantime, interrupted the writing of other narrative cycles—, and, secondly, its immediate reception, in 1967, when the Catalan public easily interpreted symbology and anti-Franco message. Is this reading still valid? How can a work like this be read and be active today?

Keywords: Manuel de Pedrolo, *Totes les bèsties de càrrega*, reception, commitment, symbolism.

ANNA ESTEVE

«*Encara que sigui un diari com aquest...*» *About Manuel de Pedrolo's Diaris*

This paper analyzes Manuel de Pedrolo's *Diaris* in the context of his works. Firstly, it describes the irregular reception of every installment of his diaries, to then proceed to interpret the nature or idiosyncrasy of these volumes given all theoretical perspectives on autobiographical literature. Finally, the different dimensions of Manuel de Pedrolo offered by these writings are considered: the man, the intellectual and the creator.

Keywords: diaries, Manuel de Pedrolo, autobiographical literature, identity, fiction.

MARCEL FITÉ

Memory and present time of Trajecte final and Domicili provisional

Domicili provisional narrates a personal experience that, due to the theme of homelessness of the characters and the fact of immigration within Catalonia, makes it a very attractive and current work. *Trajecte final* is an optimal starting point to start reading Pedroló. It is a compilation of science fiction, perfectly constructed, mature and very creative, which condenses a good part of the literary and vital vision of the author's world, with a great richness and variety of themes and with a perfect balance between imagination, mystery and coherence.

Keywords: personal experience, immigration, science fiction, imagination, mystery.

JORDI GINEBRA

Pedroló and the language: a first approach

This research offers a first partial assessment of the innovative nature of the lexicon of the literary work of Manuel de Pedroló. Specifically, I analyze *Els tentacles* (1945), a book of poetry. In addition, I carry out a systematic lexical analysis of some of his firstly published works. The results do not reinforce the idea of «Pedroló used a *noucentista* language», nor the idea of «Pedroló, a victim of the editors», but rather invite to leave these two formulas as a reference frame and as a guideline for the assessment of the literary Catalan of the writer.

Keywords: literary language, lexicon, standard Catalan, Catalan literature, contemporary narrative.

ROSER JURADO REGUÉ

A classroom's experience: booktrailers of Manuel de Pedroló's Joc Brut

The objective of this experience's presentation is to show an unusual classroom's experience. Before, during and after the reading of the novel *Joc Brut*, written by Manuel de Pedrolo, it has to carry out some debates, brainstorming, to prepare a script... all to achieve the final product: the students create a booktrailer and they record it. After having presented the booktrailer it is time to co-assess and to share them on social networks. It is a playful, different and encouraging way to live the literature and to promote reading.

Keywords: creativity, literature, Manuel de Pedrolo, reading, booktrailer.

SANDRO MACHETTI

Twenty Thousand Pages in Search of an Adapter: the Misfortunes of Pedrolo and Audiovisual Creation

The text analyzes critically the existing film and television adaptations of the literary work of Manuel de Pedrolo up to the year 2018, showing the scarce list of titles and unsatisfactory results. This is explained by unfortunate circumstances, attributable to a rather unfavorable historical context and the weakness of the Spanish and Catalan audiovisual industry. A catalog annex is added with the complete identification of the audiovisual materials submitted for analysis.

Keywords: audiovisual arts, media arts, cinema, television, literature.

OCTAVI MARTÍ

Pedrolo, a normal viewer. The commentaries on cinema in the Diaris

Manuel de Pedrolo was a great film spectator, especially during the last years of his life. And he expressed his comments and opinions about the films, the directors, the actors and the actresses in his diaries between 1986 and 1990. The aim of this paper is to analyze

these annotations, through which we can discover his knowledge about cinema and also his interests and his tastes.

Keywords: cinema, literature, Manuel de Pedrolo, spectator, criticism.

NÚRIA MARTÍ CONSTANS

Easy-to-read: Pedrolo at everyone's reach

Easy-to read (ETR) books are made with special care so that people with reading difficulties could read and understand them. The ETR materials comply with the IFLA international guidelines regarding language, content and format. In Catalonia, the ETR Association provides an ETR stamp of approval for these texts and there are new novels in ETR and novel's adaptations to ETR, as *Typescript of the Second Origin*, by Manuel de Pedrolo (ETR in Catalan and Spanish). The paper shows the process of adaptation of this novel, emphasizes the importance of its publication given that thirty percent of the population has reading difficulties, talks about the wide range of audiences of ETR projects and explains why the ETR books are so necessary.

Keywords: easy-to-read, international guidelines, audiences, books, *Typescript* in ETR.

ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ

Manuel de Pedrolo, woven in black

In the leafy narrative repertoire of Manuel de Pedrolo, this paper aims to analyze and extend the consideration of its police works. Beyond the canonical ones, there are others that the critique has not considered and that are absolutely applicable to various sub-genres and tendencies. In this study we analyzed the specific cases of *Milions d'ampolles buides* and *Algú que no hi havia de ser*, two crime fictions with political backdrops, full of news, which represent

the first neo-polar genres in Catalonia; two titles belonging to a sub-genre that is little frequented in Catalonia, such as the crook-story, or rather, those stories focused from the perspective of the offender.

Keywords: Manuel de Pedrolo, Catalan crime fiction, neo-polar, crook-story, La cua de palla.

SARA MARTÍN ALEGRE

A process of insufficient internationalization: Militant translation and the experience of approaching Mecoscrit del segon origen to the Anglophone world

This article narrates how I became the «militant translator» of Manuel de Pedrolo's *Mecoscrit del segon origen* for the Anglophone area. It also sends a call to ponder why there is no systematic policy to translate major Catalan literary works into other languages. The thesis defended, therefore, is that both in Pedrolo's case and generally, the process of internationalization of Catalan literature is insufficient. It is also too dependent on the personal good will of professional translators and of academics, such as myself, who can bridge the distance between languages and cultures.

Keywords: Manuel de Pedrolo, *Mecoscrit del segon origen*, translation, English, internationalization.

VÍCTOR MARTÍNEZ-GIL

Manuel de Pedrolo and the forms of speculative fiction

This paper presents a global approach to the work of Manuel de Pedrolo from the perspective of speculative fiction. A chronological partition of the author's writing is advanced based on the prevalence of different genders or subgenres: science fantasy, dystopia, and science fiction supplemented by speculation upon mythical themes. This approach to Pedrolo entails a cross-examination of the

role that metaliterature played for the author and of his significance as a midcult writer.

Keywords: Manuel de Pedrolo, speculative fiction, science fantasy, dystopia, science fiction.

JÚLIA OJEDA

Act of presence: Pedrolo in the network

The aim of this paper is to highlight the presence of the Manuel de Pedrolo's literature on internet, and more specifically to emphasize the set of initiatives that had appeared on the celebration of Pedrolo's Year. In this sense, we wanted to organise this text by deploying three thematic lines that will allow us exploring in a visual and digital way the different contents: virtual-institutional presence, digitalisation projects and, finally, social networks.

Keywords: Manuel de Pedrolo, Centenary, internet, digital, Catalan literature.

ANNA PERERA

«Dos amants es fan còmplices d'un sol goig.» Eroticism and femininity in Eròtica XX by Manuel de Pedrolo

This paper analyzes how erotic themes are dealt with in *Eròtica XX*, a collection of poetry by Manuel de Pedrolo. Bearing in mind that most of the compositions included were written during the first stages of the Franco regime, special emphasis is placed on the degree of explicitness and liberation evident in the poems. We also highlight the diversity of perspectives from which the sexual relations are described, since several compositions have a feminine poetic voice and this was a notable transgression in Catalan post-war poetry. *Eròtica XX* is, therefore, a representative example of the lack of sexual prudishness that underpins the literary work of Manuel de Pedrolo.

Keywords: Manuel de Pedrolo, erotic poetry, postwar Catalan literature, gender perspective.

ALBA PIJUAN

Manuel de Pedrolo, a drama translator

Manuel de Pedrolo, other than having an extensive career as a playwright with twenty works written between 1951 and 1978, also translated drama masterpieces of contemporary French and English literature, which allowed the Catalan audience to get to know existentialism and the theatre of the absurd. Between the 1960s and the early 1970s, Pedrolo translated theatre plays by Jean-Paul Sartre, Harold Pinter, Arnold Wesker and Christopher Hampton, introducing most of these authors for the first time not only in Catalonia but also in Spain.

Keywords: existentialism, theatre of the absurd, Angry Young Men, Jean-Paul Sartre, Harold Pinter, Arnold Wesker, Christopher Hampton.

PATRIZIO RIGOBON

The history seen by Daniel Bastida. War and postwar in Temps obert cycle

This paper studies the relationship between history and fiction in the novelistic cycle «Temps obert» by Manuel de Pedrolo. It has been studied in connection with the author's personal experience and his social viewpoint. The cycle consists of eleven novels written between 1963 and 1969 even though published, mainly due to censorship, between 1968 and 1980. The textual history has a direct relationship with the circumstances (war, dictatorship, lack of freedom in general terms) under which the cycle was written and it is in direct connection with the temporal shift between the date they were written and the date they were published. The paper refers only to certain parts of some of the eleven novels with special

emphasis on the bombings of Barcelona (especially during the year 1938) that have determined the different paths followed by each character in the novels (primarily as far as the main character, Daniel Bastida, is concerned). The paper also mentions the importance of ruins/rubbles and destruction as a basic metaphor in many novels by Pedrolo.

Keywords: Pedrolo, Temps obert, war, postwar, psychoanalysis.

RAMON X. ROSSELLÓ

Manuel de Pedrolo's theatre seen through the Epistolari (1997)

With this analysis we return to Pedrolo's theatre, this time from the perspective of what can be learnt from his collected letters (*Epistolari de Manuel de Pedrolo*), published in 1997, with the aim of reviewing or clarifying some of the issues already addressed in our previous research. Our approach involves, on the one hand, taking into account the order in which the relevant works were written, and on the other, their dissemination and how they were received. We have turned our attention to what the *Epistolari* can tell us about these two aspects in order to complete or clarify what has already been discussed as well as reexamine Pedrolo's own vision of his dramatic works and of others' reactions to them.

Keywords: Manuel de Pedrolo, theatre, *Epistolari*, Twentieth century Catalan theatre, public and critical reception.

JOAN R. VENY-MESQUIDA

Digital contributions of the Càtedra Màrius Torres to Pedrolo's Year

The article reviews the contributions made by the Càtedra Màrius Torres of the University of Lleida in digital format to the Pedrolo's Year. Thus, after a brief description of the different origins of the legacy of the writer and the circumstances of its digitalization, a section is devoted to each of these contributions: firstly, the

explanation of a virtual exhibition made by the CMT with a global vision of this legacy, as an example of the importance of this kind of materials; next, a detailed description of the legacy of the Corpus Literari Digital at web of the Càtedra Màrius Torres, with an explanation of its functions and tools, as well as the utilities for research; and, finally, the report of the translation inventory of Pedrolo's work to other languages incorporated into the Torsimany project.

Keywords: Manuel de Pedrolo, Càtedra Màrius Torres, digitalization, digital humanities, translation.

ANNA MARIA VILLALONGA

Manuel de Pedrolo, a writer outside time

Approach to some of Manuel de Pedrolo's novels which, from dystopian and innovates positions, reflect the repressive and totalitarian rigor of the Franco's regime avoiding the strict reference of time and space. A resource against censorship that has turned them into classic and universal works.

Keywords: novel, dystopia, political critique, science fiction, allegory.

Sobre els autors

FRANCESC-MARC ÀLVARO

Llicenciat en Ciències de la Informació a la Universitat Autònoma de Barcelona, és columnista de *La Vanguardia*, de *Serra d'Or* i de *Nació Digital*. Col·labora en programes d'anàlisi a RAC1, a 8TV i a TV3. Compagina aquesta tasca professional amb la docència del Periodisme a la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna de la Universitat Ramon Llull. Ha escrit per al diari *Avui*, *El Observador* i *El Mundo de Catalunya*. Ha obtingut el Premi Nacional de Periodisme, el Premi Recull, el Premi Serra i Moret i el Premi Ibàñez Escofet, entre altres. I ha publicat diversos llibres, els últims dels quals han estat *Per què hem guanyat. 127 dies que van canviar Catalunya*, *Entre la mentida i l'oblit. El laberint de la memòria col·lectiva*, *Els assassins de Franco* i *Ara sí que toca! El pujolisme, el procés sobiranista i el cas Pujol*.

CARME ARENAS

Llicenciada en Història de l'Art i Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona, és catedràtica de Literatura Catalana, crítica literària, traductora i editora. Integrant del grup Poció (Poesia i educació), ha participat en la creació i publicació del llibre *Aprendre amb Joan Brossa* (1993) i de les webs *Els-entra-i-surts de Brossa*, *Viu la poesia*, i *Exposició virtual 'Retrats d'infants' de Carles Sindreu*. Ha tingut cura de diverses exposicions literàries (C. Sindreu, J. Sarsanedas, N. Comadira, Qui és qui a la literatura catalana) i ha publicat estudis sobre els moviments d'avantguarda, com *Les avantguardes a Europa i a Catalunya* (1989), amb N. Cabré, i *Carles Sindreu i Pons o el compromís amb l'avantguarda*. Ha tingut cura de l'edició de *La klaxon i el camí*, de Carles Sindreu (2009), de l'*Obra completa de Joan Salvat-Papasseit* (Cercle de Lectors, 2006) i de la poesia completa de Joana Raspall *Batec de paraules* (El cep i la nansa, 2013). Dirigeix les col·leccions «Educatió 62» al Grup 62 i «Austral Educación» a Ed. Planeta. Ha traduït autors com N. Maquiavel, G. Boccaccio, I. Calvino, M. Bontempelli, S. Satta, I. Svevo, L. Sciascia, G. Manganelli, G. Bufalino o U. Eco, entre d'altres. Ha

estat cap de redacció de la revista *Catalan Writing* i presidenta de Linguapax Internacional i del PEN Català.

ELISABET ARMENGOL

Graduada en Estudis Literaris (Universitat de Barcelona) i Màster d'Estudis avançats de Llengua i Literatura catalanes, ha treballat en el departament de comunicació de la Fundació Carulla i en el sector editorial. Actualment és doctoranda del CRIC (Construcció i Representació d'Identitats Culturals) i treballa com a professora de llengua i literatura catalanes. Col·labora a la revista de llibres *Caràcters* i a *Nívol, digital de cultura*, i el 2015 va publicar l'estudi *Els viatges a peu de Josep M. Espinàs* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat).

CARME BALLÚS MOLINA

Catedràtica de llengua i literatura catalanes a l'ensenyament secundari, actualment jubilada. Ha tingut cura de l'edició de diverses obres literàries, entre elles tres de Manuel de Pedrolo. També ha publicat dos reculls de relats, *Portes endins* i *Amor, deixa'm dormir*, i té en procés de publicació una novel·la. Participa en un voluntariat de la CAL per ensenyar llengua catalana a gent gran i és tertuliana ocasional a Ràdio Granollers. Casada, té dos fills i dos nets i viu a les Franqueses del Vallès.

ANTONIO BAÑOS

Periodista i escriptor. Va estudiar Ciències de la Informació a la Universitat Autònoma de Barcelona, i ha col·laborat en ràdio, premsa escrita i televisió, especialment en temes de cultura, economia i política. En la ràdio, ha col·laborat en programes com ara *El Cafè de la República* de Catalunya Ràdio, *Júlia en la Onda* d'Onda Cero o, actualment, a *El Món a RAC1*. Ha escrit per a la revista *Ajoblanco*, *El Periódico*, *l'Ara*, *El Món* o *Diario.es*, entre altres publicacions. I ha treballat en programes televisius com *Ànima* del Canal 33, *8 al dia* de 8TV i, actualment, *Els matins* de TV3. Ha publicat els llibres *La economía no existe*, *Posteconomía, hacia un capitalismo feudal*, *La rebel·lió catalana* i *La república possible*.

ANTON CARBONELL

Llicenciat en Filologia Catalana (UB). Catedràtic d'ensenyament secundari de Llengua catalana i Literatura (1980). Jubilat de la docència a la secundària (setembre, 2016), continua dedicat a la defensa i foment de la literatura catalana (Col·lectiu Pere Quart) i a la didàctica de la literatura. Autor d'edicions del teatre català (Àngel Guimerà, Manuel de Pedrolo, Josep M. Benet i Jornet), de llibres de text (*Mirada*, per a primer de Batxillerat) i d'una antologia de textos del teatre universal. Ha coordinat i realitzat un *Àlbum* (2016) en homenatge a Joan Oliver, encarregat pel PEN Català.

JAUME CELA

Mestre i director d'escola jubilat i escriptor. És membre de Rosa Sensat, de la FMRP de Catalunya i del Consell Escolar de Catalunya. Ha publicat una vuitantena de llibres de literatura infantil, juvenil i per a adults, a més de llibres sobre educació, alguns d'ells amb Juli Palou. Ha guanyat diversos premis literaris i l'any 2008 li van concedir la Creu de Sant Jordi. Publica articles sobre educació, cinema i literatura a diverses revistes i amb en Juli Palou col·labora amb un article cada quinze dies al suplement *Criatures*, del diari *Ara*. És autor de: *Quadern de dilluns. Educació, cine i literatura* (2013), *Apunts d'un aprenent de mestre greument jubilat* (2015), *Us volia dir...* (2017) i *Picotejades pedagògiques* (2019).

JORDI COCA

Escriptor, dramaturg i doctor en Arts escèniques. En el camp de l'assaig, destaquen els volums *Joan Brossa o El pedestal són les sabbates* (1971 i 2019), *L'Agrupació Dramàtica de Barcelona. Intent de Teatre Nacional Català (1955-1963)* (1978) i *El teatre de Josep Palau i Fabre* (2013). El seu llibre *Pedrolo, perillós?* (1973 i 1991) va ser el primer estudi monogràfic en volum sobre l'obra de l'escriptor de l'Aranyó. La seva producció literària s'ha estès durant gairebé mig segle. Després de l'exordi narratiu amb *Un d'aquells estius. Els Lluïsos* (1971), ha anat guanyant tots els guardons més prestigiosos en llengua catalana: des del Josep Pla (*La japonesa*, 1992) fins al Sant Jordi (*Sota la pols*, 2001), des del Premi de la Institució de les Lletres Catalanes (*L'Emperador*, 1997 del qual se'n va publicar el 2017 una

edició especial per celebrar-ne els vint anys) fins al Premi de la Crítica Serra d'Or per *L'home i el diable* (2014). La seva última novel·la publicada és *Els ulls dels homes mentiders* (2018).

ANNA ESTEVE

Doctora en Filologia Catalana i professora del Departament de Filologia Catalana a la Universitat d'Alacant. Forma part del Grup d'Estudis Transversals i del Grup de recerca de Literatura Contemporània de la UA. Ha participat en projectes d'investigació sobre la literatura autobiogràfica catalana i n'ha editat, en col·laboració, monogràfics com *Memòria i literatura. La construcció del subjecte femení. Periodisme i autobiografia, Epístola i literatura i Diaris i dietaris*. La seva recerca se centra en la literatura catalana actual al País Valencià i la literatura catalana autobiogràfica. Entre les obres publicades, destaquen l'assaig *El dietarisme català entre dos segles: una panoràmica i alguns exponents* (premi Serra d'Or 2011) i el *Diccionari de literatura valenciana 1968-2000*.

MARCEL FITÉ

Catedràtic de llengua i literatura i escriptor. Entre altres obres, ha escrit: *Històries de vellador* (Premi de contes Les Talúries, 1977), *El carrer dels Petons* (Premi de novel·la Manuel Cerqueda Escaler, 2002), *Els enigmes de la llengua* (Premi d'assaig Sant Miquel d'Engolasters, 2004), *El cançoner del rai, Un seient a la llotja, El cim dels Espadats, Prou dubtes.cat, Escacs d'amor i de mort* (Premi de novel·la Manuel Cerqueda Escaler, 2016) i *Comentari de textos literaris*. I ha fet edicions didàctiques: *Domicili provisional*, de M. de Pedrolo; *Dites, locucions i frases fetes*, de Josep Espunyès; *Els escorpins*, de B. Porcel, i *Trajecte final*, de M. de Pedrolo.

JORDI GINEBRA

Catedràtic del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. Ha participat en nombrosos projectes de recerca sobre sintaxi, lexicologia, fraseologia, llengua estàndard i història de la llengua. És autor o coautor de tretze llibres i de més de cent articles en revistes especialitzades o volums col·lectius. Destaquen el *Diccionari d'ús dels verbs catalans* (amb Anna Montserrat) i l'obra

Pompeu Fabra: vida i obra (amb Joan Solà). Ha estat nomenat per la Generalitat comissari de l'Any Pompeu Fabra 2018.

ROSER JURADO REGUÉ

Llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat de Lleida el 2000. Llicenciada en Filologia Hispànica per la UNED el 2008. Professora d'ensenyament secundari des de 2002 i professora de Llengua i literatura catalanes a l'Institut Manuel de Pedrolo, de Tàrraga, des de 2015.

SANDRO MACHETTI

Llicenciat en Geografia i Història, especialitat en Història contemporània (1987) i especialitat en Història de l'Art (1990). Professor de teoria i història del cinema i les arts audiovisuals a la Universitat de Lleida des de 1994. Els seus principals àmbits de recerca i estudi són el precinema, el cinema dels orígens, el cinema català i espanyol i la recuperació del patrimoni audiovisual. Autor d'*El precinema a Lleida* (XVè Premi Humbert Torres) i coautor de *Què és el precinema?* i *L'Abans Lleida*. Fou cofundador i un dels coordinadors de *Cine-ull*, *Cineclub de la UdL* (1993-1996) i comissari de programació de *Filmoteca de Catalunya* a Lleida (2003-2014).

NÚRIA MARTÍ CONSTANS

Professora i escriptora. Llicenciada en Filologia Catalana, ha publicat les novel·les *Hores prohibides* (2009), *Demà tindrem sort* (2018) i els reculls de relats *Naturalesa humana* (2011), *Un excés de felicitat* (2013) i *Espècies invasores* (2016). També és autora de les novel·les de Lectura Fàcil *Les mateixes estrelles* (2010, Premi de Novel·la Curta de Lectura Fàcil), *Trampa de foc* (2011) i *Set dies al llac* (2012), traduïdes al castellà i a l'èuscar. Coordina la col·lecció de caire divulgatiu *Les rutes de Marcus Marc* i n'ha escrit dos volums, *Marcus Marc i la ruta del cacau* (2016) i *Marcus Marc i la ruta de la fusta* (2019). També ha adaptat diferents obres a Lectura Fàcil.

OCTAVI MARTÍ

Va estudiar Filosofia i Lletres a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha treballat com a periodista a *Tele/Expres*, *El País*, *El Obser-*

vador i l'Ara. Ha fet de redactor, guionista o ajudant de realització a RTVE per als programes *Tot Art*, *Art Flash* i *Els Museus*. Com a realitzador i guionista a TV3, ha fet els programes *Cinema 3* i *El Món del Cinema*. Presentador durant deu anys de *CineClassics* i corresponal a París durant divuit anys. Actualment, director adjunt i responsable de programació de la Filmoteca de Catalunya. Ha publicat en gran nombre de revistes i és coautor, amb la seva dona, Montserrat Casals, del llibre *Els dissabtes mercat. Memòries d'Armanda*.

ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ

Professor de llengua i literatura catalanes i codirector del Congrés de Novel·la i Cinema Negre a la Universitat de Salamanca. Part de la seva activitat investigadora se centra en l'estudi del gènere negre i policíac en llengua catalana i castellana. És l'autor de *Rafael Tasis, novel·lista policíac* (2015), *Jaume Fuster, gènere negre sense límits* (2018) i coautor de *Catalana i criminal* (2006), *La cua de palla: retrat en groc i negre* (2011) i *Continuará... sagas literarias en el género negro y policiaco español* (2017). Dirigeix la col·lecció «crims.cat» de l'editorial Alrevés des de 2012.

SARA MARTÍN ALEGRE

Professora titular de literatura anglesa i estudis culturals a la Universitat Autònoma de Barcelona. Està especialitzada en estudis de gènere, sobretot estudis de les masculinitats, i en les ficcions populars en anglès, en especial ciència-ficció. Entre els seus llibres es troben *Monstruos al Final del Milenio* (2020), *Expediente X: En Honor a la Verdad* (2006), *Recycling Cultures* (ed., 2006), *La Literatura* (2008) i *Desafíos a la Heterosexualidad Obligatoria* (2011). Ha traduït *Mecanoscrit del segon origen a l'anglès*, publicat com a *Typescript of the second origin* als Estats Units (2018, Wesleyan University Press).

VÍCTOR MARTÍNEZ-GIL

Catedràtic de Filologia Catalana a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha estudiat la literatura catalana a partir de diferents camps teòrics d'interès: el concepte de postmodernitat, la presència de la literatura fantàstica i de ciència-ficció, la crítica textual i la mediació cultural entre Catalunya i Portugal. Ha traduït al català

autors com Mário de Sá-Carneiro, Fernando Pessoa o José Saramago. Va ser codirector d'*Indesinenter. Anuari Espriu* i actualment ho és d'*Els Marges*. És coordinador i cocurador de l'edició crítica de les obres de Salvador Espriu.

JÚLIA OJEDA

Graduada en Estudis Literaris (2012-2016) a la Universitat de Barcelona. Màster Construcció i Representació d'Identitats Culturals (2016-2018) entre la Universitat de Barcelona i la Universitat Albert-Ludwig-Freiburg Universität (Alemanya), amb un TFM sobre Miquel de Palol. Actualment estudiant predoctoral del grup de recerca Literatura Catalana, Món Editorial i Societat (LiCMES) de la Universitat Oberta de Catalunya, amb una tesi doctoral que investiga els imaginaris de la precarietat en la narrativa catalana actual. També és membre del consell de Redacció de la revista de divulgació literària *Caràcters* de la Universitat de València. Té diverses publicacions en revistes científiques i participacions en congressos i simposis.

ANNA PERERA

Llicenciada en Filologia Catalana (2009), màster de recerca en Humanitats (2010) i doctora en literatura catalana (2015) amb la tesi *L'erotisme en la poesia catalana del segle xx: Joan Salvat-Papasseit, Josep Palau i Fabre i Gabriel Ferrater*. Actualment treballa a la Universitat de Girona com a tècnica de recerca i de gestió de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada – Carles Fages de Climent, i de la Càtedra Joan Vinyoli de poesia contemporània, i forma part del grup de recerca de Patrimoni Literari.

ALBA PIJUAN

Doctora en Teoria de la Traducció per la Universitat Autònoma de Barcelona. El seu camp d'investigació és la tasca traductora de Manuel de Pedrolo. Ha publicat diversos articles a *Quaderns de Traducció* i a la revista digital de traducció *Visat*, ha escrit un capítol del volum *Less Translated Languages* i ha col·laborat en la redacció del *Diccionari de la traducció catalana*. Actualment, treballa com a professora col·laboradora d'anglès a la UOC i com a tècnica lingüis-

ta a la UdL. Ha comissariat, finalment, l'exposició «Sota censura. Manuel de Pedrolo, retrat d'un segle de lluita», que es pot visitar al Museu de Cervera fins al 20 de gener i, posteriorment, a l'Arxiu de Lleida.

PATRIZIO RIGOBON

Llicenciat per la Universitat Ca' Foscari de Venècia (1984) i doctor en «Estudis Ibèrics» per la Universitat de Bolonya (1991), és professor de literatura catalana des de 2001 a la Universitat de Venècia i entre 1996 i 2001 ho va ser a la de Bolonya (on va encetar aquesta assignatura). Estudia sobretot temes contemporanis d'àmbit català i també algunes obres de Ramon Llull. Ha fundat i codirigeix (amb Veronica Orazi) la primera (i única) revista italiana d'estudis catalans (*Rivista Italiana di Studi Catalani*). Va ser guardonat per la Generalitat de Catalunya amb el Premi Pompeu Fabra a la projecció i difusió de la llengua catalana (2009) i amb el Premi Batista i Roca, atorgat per l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (2011). Ha traduït a l'italià una desena de novel·les catalanes i, des de 2018, és membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arquelògica.

RAMON X. ROSSELLÓ

Professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València i membre de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. La seua tasca docent i investigadora s'ha centrat en la teoria i l'anàlisi del teatre contemporani. Ha publicat, a més d'articles i capítols de llibre, els volums *Anàlisi de l'obra dramàtica de Manuel de Pedrolo* (1997), *Anàlisi de l'obra teatral (teoria i pràctica)* (1999, reeditat el 2011) i *Teatre català del segle xx* (2011). És membre del Grup d'Investigació de Literatura Catalana Contemporània de la Universitat de València i dels projectes d'investigació que aquest duu a terme (www.uv.es/ironialitcat).

JOAN R. VENY-MESQUIDA

Doctor en Filologia Catalana (Universitat de Barcelona, 2000). Professor d'institut en excedència (1988-2002) i catedràtic d'Escola Universitària a la Universitat de Lleida des de 2003. La seva

tasca docent i investigadora s'ha centrat en la literatura catalana contemporània i en alguns dels aspectes més tècnics i teòrics de la literatura, com ara l'edició de textos, la mètrica i la preceptiva. Ha impartit cursos a l'Istituto Universitario Orientale de Nàpols, a la Universitat de Barcelona i a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Ha publicat edicions crítiques i anotades de textos d'Antoni Febrer i Cardona (Preceptiva poètica, 2007), de J. V. Foix (*Tocant a mà...*, 1993 i *Diari 1918*, 2004), d'Espriu (*Cementiri de Sinera, Les hores, Mrs. Death*, 2003) i l'*Epistolari Joan Colomines – Salvador Espriu* (2018) a més del manual *Criticar el text. Per a una metodologia de l'aparat crític d'autor* (2015). També ha publicat articles sobre poesia catalana contemporània, filologia d'autor i ecdòtica. És membre fundador de l'Aula Màrius Torres i director de la Càtedra Màrius Torres des de la seva creació (2010).

ANNA MARIA VILLALONGA

Llicenciada en Filologia Hispànica i Filologia Catalana, és professora del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona. Escriptora, articulista i investigadora, ha centrat els seus àmbits d'estudi en la literatura catalana de l'Edat Moderna i Contemporània, sobretot en el teatre popular i la novel·la negra, amb nombroses publicacions. El 2018 fou designada comissària de l'Any Pedrolo en commemoració del centenari del naixement de l'autor.